

oni ne mogu imati isto vađenje. Principi ratne vještine općenarnog odbrambenog rata mogu imati vađenje u takvom ratu, a u drukčijem ratu ne mogu biti adekvatno primjenjeni. Naglašavanje ove tzv. društvene strane rata i oružane borbe nije njihovo ideologiziranje, nego utvrđivanje objektivne činjenice da tom svom aspektu, koji je po mom mišljenju *esencijalniji od prvog*, oružana borba i rat nisu vrijednosno neutralne pojave. Do ideologizacije dosta dolazi, ali uglavnom samo kada se revolucionarnim principima pokušava zamagliti nerevolucionarna situacija (na primjer, kada se proleter-skim internacionalizmom pokušava objasniti agresija). Svako, pak, reduciranje oružane borbe na njen prvi aspekt, to jest na vrijednosno neutralnu pojavu, sasvim je u skladu s pozitivističkim prilazom ratu i oružanoj borbi.

Oružana borba i rat su, iako se potpuno ne poklapaju, u dijalektičkoj uzajamnoj uvjetovanosti. O tome treba voditi računa i kada se izdvajaju faktori, principi i zakonitosti oružane borbe u odnosu na to isto kada je u pitanju rat. Zakonitosti, faktori i principi oružane borbe u opštenarodnom odbrambenom ratu su takvi jer je i opštenarodni odbrambeni rat takav, odnosno jer je naše društvo takvo i jer je međunarodna pozicija i uloga naše zemlje takva. Ap-solutizacija pojavnog u odnosu na suštinsko vodila bi i u ovom slučaju ka pozitivizmu.

General-potpukovnik
TOŠO ATANASOVSKI

Samobitnost naše strategije oružane borbe

Kada raspravljamo o strategiji oružane borbe u opštenarodnom odbrambenom ratu, mislim da je neophodno podvući nekoliko njenih bitnih značenja i vrijednosti koji je čine autentičnom i samobitnom i koje su u tesnoj međusobnoj povezanosti:

a) Svaka strategija oružane borbe čini osnovni sadržaj i smisao teorije i prakse ratne vještine. Kada je reč o *našoj strategiji oružane borbe*, treba da se ima u vidu da je ona izvedena iz koncepcije op-

štenarodne odbrane i društvene samozaštite, i stoga čini osnovni sadržaj i smisao teorije i prakse naše *autentične ratne veštine*.

b) Strategija oružane borbe takođe je dosledno i konsekventno izvedena iz naše ratne i vojne doktrine koja predstavlja razrađen i usvojen sistem stavova izraženih u jedinstvenim »Smernicama za odbranu SFRJ od agresije«, čime je oružana borba opredeljena kao osnovni vid suprotstavljanja.

c) Prema tome, naša strategija oružane borbe predstavlja osnovu širokog organizovanja i samoorganizovanja za oružanu borbu na osnovama koncepcije opštenarodne odbrane i društvene samozaštite i usvojene doktrine, polazeći od toga da je *čovjek primaran faktor rata*, a oružana borba najznačajnija čovekova delatnost u uslovima odbrane i borbe protiv agresije.

Širina naše strategije je izraz njene osobenosti i samobitnosti. Ona nije i ne može da bude strategija samo za deo niti čak za celinu oružanih snaga, još manje izvan celokupnog sistema suprotstavljanja agresiji u savremenim uslovima. Razume se samo po sebi da naša teorija ratne veštine, prema tome i naša strategija oružane borbe, ne može biti zatvorena prema saznanjima i iskustvima savremene teorije i prakse ratne veštine uopšte.

Ratovi ovog veka su bez izuzetka totalni ratovi. Opštenarodni odbrambeni rat je takođe totalan, što znači da on nije izvan opštih zakonitosti. Međutim, kada govorimo o totalnosti opštenarodnog odbrambenog rata moramo imati u vidu sledeće:

— totalnost opštenarodnog odbrambenog rata nije identična sa totalnošću rata u savremenim uslovima uopšte, iako se totalnost našeg opštenarodnog odbrambenog rata ne može posmatrati izvan objektivnih uslova i zakonitosti;

— kvantitativni sadržaji rata, pa prema tome i sile, odnosno moći, objektivno i suštinski su drugačiji u našim društvenim uslovima od kvantitativnih suština rata uopšte u savremenim uslovima;

— naša strategija oružane borbe je strategija ovog vremena i uslova, ali pre svega imanentno naša samobitna, ne zato što ćemo je prilagoditi našim »nemogućnostima« u oblasti tehničkog faktora, u čemu se inače pre naglašeno spekuliralo, već pre svega našim, isto tako, respektivnim mogućnostima sadašnjeg i sutrašnjeg nivoa razvijenosti zemlje.

Našim ekonomskim razvojem i dostignutim nivoom razvoja našeg društva u celini, posebno razvojem društvenih odnosa socijalističkog samoupravljanja, stvorene su bitne pretpostavke upravo za takvu strategiju koja je izvedena iz naše filozofije, iz našeg pog-

leda na svet, odnosa i razvoja, iz našeg pogleda na rat i na ratovodstvo, iz naše neposredne društvene prakse u koju spada, naravno, i strategija, vojništvo i vojevanje. Drugim rečima, naša strategija je izvedena iz prirode odnosa u našem društvenom sistemu.

Ovim sam želeo da kažem da naša strategija oružane borbe ne može polaziti samo od prostih kvantiteta kojima se karakteriše rat u savremenim uslovima, već i pre svega od realnih društvenih sadržaja tih kvantiteta.

Istorija, počev od Pariske komune i Napoleonovih ratova, pokazuje da masovne armije i pojave naoružanog radništva i naroda na ratištima širom sveta nisu izmenile i karakter armija i ratova, iako su u njih unele nove vojno-tehnološke sadržaje. Mnoge masovne armije u prošlosti nisu same po sebi postale ni radničke, ni narodne, niti revolucionarne. Međutim, tačno je da je došlo do značajnih kvantifikacija sile. Kao rezultanta te kvantifikacije u organizaciji oružanih snaga, naročito u domenu naoružanja i opreme (što je imalo i imaće uticaja na ratnu veštinu, uvećana je rušilačka moć oružja i vojske, što nije uslovalo i promenu njihovog društvenog karaktera. Engels je mnogo očekivao od masovne pojave naoružanog radništva na svetskoj pozornici, ali u vezi sa suštinskim promenama društvenih odnosa.

Danas, u suštini, i nema nemasovnih armija i oružanih sistema. Nije ništa novo ako kažem da i kapitalizam u modernoj fazi raspolaže masovnim oružanim snagama. To se odnosi i na savremeni socijalizam. Međutim, u praksi međunarodnih odnosa se jasno pokazuje da svaka armija u svetu svojom ulogom i ponašanjem odražava društveno biće zemlje kojoj pripada.

Katkada u sukobima tih sistema sa naoružanim revolucionarnim i oslobodilačkim pokretima, armije agresora po masovnosti prevazilaze oružane snage tih pokreta, odnosno zemalja žrtava agresije. Takav nominalni odnos postojao je i u alžirskom i vijetnamskom ratu, takav je odnos bio i u našem NOR-u. Francuska je potpisala Evijanske sporazume u momentu kad je imala brojno, pa i u pogledu naoružanja i opremljenosti najjaču armiju u Evropi posle SSSR-a. Amerikanci su to isto učinili u Vijetnamu u momentu kad su bili najjači i imali najviši stepen mobilnosti svojih oružanih snaga posle drugog svetskog rata. Vijetnam se danas povija pod udarima snaga otpora u Kampučiji, iako tamo ima masovnu okupacionu armiju. Na taj način on praktično demonstrira vanrednu osetljivost agresije i na relativno malu količinu otpora. Razume se, naši su

uslovi drugačiji od pomenutih, ali to ne znači da ne treba da izvučemo određene konsekvencije u pogledu dalje izgradnje naše strategije oružane borbe.

Prva konsekvencija bila bi da naša strategija mora da bude strategija masovne oružane borbe, a masovne oružane snage su, razume se, imanentne takvoj strategiji, ali ne masovne u onom smislu u kojem se taj pojam shvata u savremenim armijama velikih sila. To niti možemo niti je potrebno, već mislim na naš način masovnog organizovanja naoružanog naroda. Jer, druge armije imaju potpuno drugačije društvene determinante, drugačije materijalne osnove. One su instrument drugačije politike i služe drugačijim političkim ciljevima.

Masovnost naših oružanih snaga ili, još bolje, oružanog organizovanja, različita je čak i od masovnosti revolucija i narodnooslobodilačkih pokreta i njihovih oružanih snaga. Radi se o revolucijama koje tek treba da budu izvedene ili su u fazi izvođenja i konstituisanja oružanih snaga. Mi smo tu oružanu fazu naše revolucije prošli tokom NOR-a. Suočavanje i sukobljavanje naše revolucije s oružanom kontrarevolucijom, činilo bi naš opštenarodni odbrambeni rat ne samo pravednim već i revolucionarnim. U takvom sukobu mi računamo sa najmasovnijim mogućim sistemom oružanog organizovanja i oružane borbe. Znači, ne samo snagama koje smo stvorili, nego i snagama koje tek treba stvarati i jačati. Prema tome, naša strategija oružane borbe mora da otvara prostor za takve snage i za takav odnos oružane borbe i oružanog organizovanja, da odrazi pravu suštinu stanja i odnosa. U tom smislu ona ne bi smela da bude zatvorena, ni prostorno tesna i oskudna u odnosu na koncepciju organizovanja u miru za odbranu određenog prostora. A to je ono što je već rečeno da naša strategija oružane borbe nije strategija samo za oružane snage kao deo naoružanog naroda, već za celinu oružanog organizovanja, oružane borbe u najširem smislu te reči.

Druga konsekvencija bi bila da naša strategija oružane borbe u suštini mora da bude antistrategija. Odnosno, strategija koja je sposobna da se uspešno suprotstavi strategijskim koncepcijama i sistemima agresije. Imanentno izabranom i usvojenom tipu i modelu rata, ona mora biti sposobna da prevlada agresivne, tehnokratske strategije i snagom i načinom vođenja rata. Ona može biti antistrategija ako: suprotstavi munjevitom ratu dugotrajni rat neograničen po vremenu, agresorovoj ratnoj veštini sopstvenu samobitnu ratnu veštinu u svim osnovnim elementima, čak i po cenu da se narušavaju određeni teoretski standardi u opštoj teoriji ratne veštine.

Treća konsekvencija bi, po mom mišljenju, bila da naša strategija oružane borbe mora da bude i strategija prostora, tj. maksimalno širokih prostornih dejstava. Time se ona ispoljava kao osoben tip oružane borbe primenjen na modelu odbrambenog organizovanja našeg samoupravnog socijalističkog društva i sistemu oružanih snaga zemlje, i sama je u funkciji njihove dalje izgradnje. Naša strategija mora da razvija poseban odnos prema prostoru sa stanovišta organizovanja i vođenja oružane borbe. Već sama činjenica da mi, ne samo juristički nego i sa stanovišta neposredne prakse vođenja oružane borbe, ne priznajemo osvojeni i neutralisani, pacifiziran prostor, određuje naše poimanje prostora kao faktora rata i oružane borbe na našem ratištu kao konstantne veličine.

Četvrta konsekvencija bi bila da naša strategija oružane borbe mora da bude moderna u svim elementima. Ona mora biti moderna ne samo za najmoderniji deo oružanih snaga, već za celinu sistema oružanog organizovanja i oružane borbe. Takvi zahtevi se postavljaju iz sledećih razloga:

— naša strategija opštenarodne odbrane i u sklopu nje strategija oružane borbe izvedena je iz najnaprednijeg, odnosno najmodernijeg koncepta i sistema društveno-ekonomskih odnosa u savremenim uslovima. Prema tome, nemoderna strategija oružane borbe bi već samim tim bila sukobljena sa prirodom ovih odnosa;

— u eventualnom ratu vodićemo oružanu borbu protiv protivnika koji ima moderno organizovanu, opremljenu i vođenu oružanu snagu;

— faktor čovek može da bude moderan, nezavisno od toga da li je svako pojedino sredstvo kojim raspolaže u tehničkom sistemu najmodernije, itd. Čovek je moderan imajući u vidu sva njegova primarna svojstva i ne možemo mu, kao subjektu oružane borbe, nametnuti nemodernu strategiju oružane borbe;

— moderno organizovanoj i, isto tako, opremljenoj ekonomici (proizvodnim snagama) odgovara moderna strategija oružane borbe.

Mogućno je još nabrojati razloge zbog kojih naša strategija treba da bude moderna, ali dovoljno je i to da bih ilustrovao stav koji sam ovde izneo.